

**А.С. Ромашко, канд. техн. наук,
В.М. Шишкін, канд. техн. наук,
О.М. Кравець, канд. техн. наук**

Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут", Київ, Україна

ЗАСТОСУВАННЯ МОДУЛІВ ОЦІНКИ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ВИМОГ ТЕХНІЧНИХ РЕГЛАМЕНТІВ НА ПРОДУКЦІЮ В УКРАЇНІ

USING THE MODULE EVALUATION AND IMPLEMENTATION OF THE REQUIREMENTS OF TECHNICAL REGULATIONS FOR PRODUCTS IN UKRAINE

Наведено перелік технічних регламентів прийнятих в Україні, а також зміст основних модулів, що застосовуються в країнах Європейського Союзу для опису процедури оцінювання як на етапі проектування, так і на етапі серійного виробництва. Описано послідовність та обсяги дій виробника, постачальника, його уповноваженої особи та призначеного органу в Україні в спеціально створених таблицях стосовно кожного модуля та його конкретної модифікації, що дозволяє швидко порівняти різні модулі, визначити можливі заходи здійснення модулів, сформувавши документи виробника, визначити повноваження призначеного органу, перелік заключних документів та терміни їх зберігання. Визначено умови для маркування продукції національним знаком відповідності та наслідки неправомірного чи неналежного використання національного знака відповідності в Україні.

Ключові слова: підтвердження відповідності, технічний регламент, модулі оцінки, маркування, національний знак відповідності, ринковий нагляд

Постановка проблеми

На цей час в нашій країні впроваджені окремі технічні регламенти, а впровадження інших є питанням часу. Проблема є недостатня ознайомленість науково-технічних працівників та виробників продукції з вимогами технічних регламентів та з методами підтвердження відповідності зазначеної продукції, що в результаті може вплинути на зниження конкурентоздатності такої продукції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

На цей час існують технічні регламенти, Закони України, Постанови Кабміну, які зацікавленим особам треба віднайти та проаналізувати самостійно і авторам не відомо про дослідження, в яких ці вимоги склалися в логічний ланцюжок. Проблема є складність процесу ознайомлення зацікавлених осіб з існуючими технічними регламентами та модулями оцінки відповідності.

Метою цієї статті є ознайомлення фахівців з технічними регламентами стосовно окремих видів продукції та загальними способами підтвердження відповідності продукції на етапі її створення, постановки на серійне виробництво та під час серійного виробництва, а також з описом модулів оцінки відповідності та вимогами щодо маркування національним знаком відповідності, які застосовуються в технічних регламентах.

Основні результати

Згідно з Законом України "Про стандарти, технічні регламенти та процедури оцінки відповідності" [1] техніч-

ний регламент є законом України або нормативно-правовим актом, прийнятим Кабінетом Міністрів України, у якому визначено характеристики продукції або пов'язані з нею процеси чи способи виробництва, а також вимоги до послуг, включаючи відповідні положення, дотримання яких є обов'язковим. В технічному регламенті можуть також міститися вимоги до термінології, позначок, пакування, маркування чи етикетування, які застосовуються до певної продукції, процесу чи способу виробництва.

Вже при розробці нових видів продукції та при постановці продукції на виробництво потрібно дотримуватись вимог конкретних технічних регламентів.

В Україні з 2004 р. діє низка технічних регламентів (більше 40), вимоги яких регламентують процеси протягом життєвого циклу об'єкта. Здійснюється поступовий перехід до оцінювання відповідності продукції за головними принципами європейської політики в цій галузі [2] за такими технічними регламентами :

- модулів оцінки відповідності;
- безпеки машин та устаткування;
- безпеки обладнання, що працює під тиском;
- безпеки простих посудин високого тиску;
- ліфтів;
- водогрійних котлів, що працюють на рідкому чи газоподібному паливі;
- приладів, що працюють на газоподібному паливі;
- неавтоматичних зважувальних приладів;
- безпеки іграшок;

- з електромагнітної сумісності обладнання;
- безпеки низьковольтного електричного обладнання;
- максимально дозведеного споживання електроенергії холодильними приладами;
- засобів індивідуального захисту;
- з підтвердження відповідності пакування (пакувальних матеріалів) та відходів пакування;
- будівельних виробів, будівель і споруд;
- щодо контейнерів для зберігання та захоронення радіоактивних відходів;
- морського обладнання;
- закритих джерел іонізуючого випромінювання;
- щодо медичних виробів;
- щодо активних медичних виробів, які імплантують;
- щодо медичних виробів для лабораторної діагностики in vitro;
- мийних засобів;
- обладнання та захисних систем, призначених для застосування в потенційно вибухонебезпечному середовищі;
- пересувного обладнання, що працює під тиском;
- обмеження використання деяких небезпечних речовин в електричному та електронному обладнанні;
- етикетування ламп побутового використання стосовно ефективності споживання електроенергії;
- щодо назв текстильних волокон і маркування текстильних виробів;
- щодо суттєвих вимог до засобів вимірювальної техніки;
- радіоблабнання і телекомунікаційного кінцевого (термінального) обладнання;
- канатних доріг для перевезення пасажирів;
- знаків безпеки і захисту здоров'я працівників;
- енергетичного маркування електрообладнання побутового призначення;
- надання послуг з перевезення пасажирів та вантажів залізничним транспортом;
- щодо правил маркування харчових продуктів;
- з енергетичного маркування побутових холодильників, морозильників та їх комбінацій;
- з енергетичного маркування побутових пральних машин;
- з екологічного маркування;
- маркування матеріалів, що використовуються для виготовлення основних складових взуття, яке надходить для продажу;
- щодо піротехнічних виробів;
- затвердження типу сільськогосподарських та лісогосподарських тракторів, їх причепів і змінних причіпних машин, систем, складових частин та окремих технічних вузлів;
- щодо складових частин і характеристик колісних сільськогосподарських та лісогосподарських тракторів;
- прогулянкових суден;
- зернового складу.

Оцінювання відповідності за вимогами технічних регламентів передбачає застосування головних модулів для оцінювання відповідності продукції (таблиця 1) так, як це здійснюється в Європейському Союзі [4].

Модулі можуть комбінуватися в різних поєднаннях в залежності від виду продукції, особливостей їх виробництва та реалізації. Навіть для підтвердження відповідності одного й того ж виду продукції можуть застосовуватись різноманітні комбінації модулів.

Опис модулів встановлений в "Технічному регламенті модулів оцінки відповідності та вимог щодо маркування національним знаком відповідності, які застосовуються в технічних регламентах" [3] з наведеними в регламенті загальними вказівками стосовно комплекту тех-

Таблиця 1 — 8 модулів глобальної концепції

Проектування	Модуль А	Модуль В Перевірка типу				Модуль G	Модуль Н
	Виробництво	Внутрішній контроль виробництва	Модуль С	Модуль D	Модуль E	Модуль F	Перевірка одиниць продукції
Відповідність типу			Забезпечення якості виробництва	Забезпечення якості продукції	Перевірка виробу		

Таблиця 2 — Застосування модуля А та його модифікацій розроблено, за [3]

Шифр Модуля	Модуль А (внутрішній контроль виробництва)	Модуль А1 (внутрішній контроль виробництва і контрольовані випробування продукції)	Модуль А2 (внутрішній контроль виробництва і контрольовані випробування продукції через довільні інтервали часу)
Спосіб здійснення	Це процедура оцінки відповідності, за допомогою якої виробник виконує зобов'язання стосовно технічної документації, заходів щоб виробництво та контроль за ним забезпечували відповідність продукції, маркування та складання декларації	Модуль А + вимога щодо проведення одного чи кількох випробувань однієї чи кількох характерних властивостей кожного зразка продукції з метою перевірки його відповідності вимогам технічного регламенту	Модуль А + контрольовані випробування продукції через довільні інтервали часу
Перелік документів виробника	Технічна документація повинна, зокрема, містити: загальний опис продукції; технічний проект і виробничі креслення, схеми елементів, складальних вузлів, принципові електричні схеми; описи та пояснення щодо креслень і схем та такі, що стосуються застосування продукції; список стандартів з переліку національних стандартів, які в разі добровільного застосування є доказом відповідності продукції вимогам технічних регламентів. У разі часткового застосування стандартів в технічній документації зазначаються ті частини (положення) стандартів, що були застосовані; результати проектних розрахунків, випробувань; протоколи випробувань.		
Залучення третьої сторони призначеного органу	Не залучається	Може бути залучена до випробувань	
Які заключні документи та ким готуються	Виробник складає декларацію про відповідність (далі - декларація) з огляду на необхідність ідентифікації продукції, стосовно якої вона складена.		
Хто наносить НЗВ	ВУП наносить маркування національним знаком відповідності на кожний окремих зразок продукції	Теж, що в модулі А + Якщо третя сторона залучена то виробник або його уповноважений представник наносить за згодою призначеного органу ідентифікаційний номер такого органу на кожний зразок продукції	
Термін зберігання документів	Декларація разом з технічною документацією зберігається протягом 10 років після виготовлення останнього зразка продукції		

нічної документації, необхідності проведення випробувань, виготовлення сертифікатів типу, декларацій, контролю виробництва і оцінки системи управління якістю стосовно виробництва конкретної продукції.

Модулі оцінки відповідності (далі по тексту-модулі) продукції призначені для застосування на фазах життєвого циклу продукції щодо їх проектування, постановки на виробництво, одиничного та серійного виробництва, удосконалення їх під час серійного виробництва для задоволення потреб ринку з метою забезпечення безпечного застосування продукції споживачами на підставі виконання таких принципів:

- недопущення введення в обіг продукції, які не відповідають, зокрема, вимогам безпеки для життя та здоров'я людини, майна, а також охорони навколишнього природного середовища;

- застосування модулів залежно від стадій проектування продукції і виробництва її до введення в ринковий обіг;

- достатності кількості модулів для забезпечення відповідності продукції встановленим вимогам та можливості вибору модулів для здійснення процедури з урахуванням виду продукції, наявності третьої сторони, умов виробництва;

- неприпустимості застосування надто складних модулів з огляду на мету забезпечення відповідності продукції встановленим технічним регламентом вимогам;

- наявності у виробників можливості вибору між модулями забезпечення якості виробництва продукції та модулями їх оцінки відповідності (крім випадків, коли застосування конкретної процедури передбачене певним технічним регламентом).

Слід зазначити, що окрім основних модулів, які згадані в табл. 1, існують і їх модифікації А1, А2, С1, С2, D1, E1, F1 та Н1, причому модуль В (перевірки типу) також може застосовуватися разом з модулями С, С1,

Таблиця 3 — Застосування модуля В, розроблено за [3]

Шифр Модуля	Модуль В (перевірка типу)
Спосіб здійснення	1. Випробування зразка готової продукції; 2. Оцінка відповідності технічного проекту продукції шляхом експертизи технічної документації та підтвердних документів, та випробування однієї або кількох критичних частин зразка продукції; 3. Оцінка відповідності технічного проекту продукції шляхом експертизи технічної документації та інших документів без випробування зразка продукції.
Перелік документів виробника	Заявка на перевірку типу; Технічна документація (тільки для способу 2 та 3); зразки відповідної продукції в кількості, що необхідна для проведення випробувань. ПО може використовувати додаткові зразки продукції (див. технічний регламент); документи, що підтверджують відповідність рішень технічного проекту (тільки для способу 2 та 3) вимогам технічного регламенту (якщо стандарти з переліку національних не застосовувались). Технічна документація повинна охоплювати всі стадії проектування, виробництва та застосування продукції, містити інформацію для встановлення відповідності продукції вимогам технічного регламенту , зокрема: загальний опис продукції; технічний проект, виробничі креслення, схеми елементів, складальних вузлів, принципові електричні схеми; описи та пояснення щодо креслень і схем та такі, що стосуються застосування продукції; список стандартів з переліку національних стандартів, які в разі застосування є доказом відповідності продукції вимогам технічних регламентів. У разі часткового застосування стандартів в технічній документації зазначаються ті частини (положення) стандартів, що були застосовані; результати проектних розрахунків, випробувань; протоколи випробувань.
Залучення третьої сторони (призначеного органу)	Залучається призначений орган стосовно продукції: проводить експертизу технічної документації; перевіряє типовий зразок або кілька зразків з метою підтвердження факту його виготовлення згідно з технічним проектом; визначає елементи зразка, спроектовані відповідно до вимог стандартів з переліку національних стандартів та без дотримання їх вимог; у разі застосування стандартів з переліку національних стандартів проводить перевірку та випробування, необхідні для оцінки правильності застосування таких стандартів; проводить перевірку та випробування для підтвердження відповідності прийнятих виробником рішень вимогам технічного регламенту, якщо стандарти з переліку національних стандартів не застосовувались; узгоджує із заявником місце проведення перевірки та випробувань; оформляє звіт про оцінку, в якому наведені дані про проведену роботу та отримані результати. Оприлюднення відомостей, що містяться у зазначеному звіті, забороняється, за винятком подання на запит органу, що його призначив.
Які заключні документи ким готуються	Призначений орган видає заявникові сертифікат перевірки типу , у якому зазначаються: найменування і адреса виробника; результати проведених перевірок; умови дії сертифіката (у разі необхідності); дані, необхідні для ідентифікації перевіреного типового зразка. Будь-які зміни перевіреного типового зразка, які підлягають додатковій перевірці оформлюються у вигляді, додаткового схвалення у формі додатка до оригіналу сертифіката перевірки типу.
Хто наносить НЗВ	Не зазначено Див. інші модулі, які включають модуль В
Термін зберігання документів	Призначений орган зберігає до закінчення строку дії сертифіката перевірки типу його копію разом з додатками та комплект документів, включаючи подані виробником. ВУП зберігає разом з технічною документацією копію сертифіката перевірки типу та додатки до нього протягом 10 років після виготовлення останнього зразка продукції.

Таблиця 4 — Застосування модуля С та його модифікацій, розроблено за [3]

Шифр Модуля	Модуль С (відповідність типові за результатами внутрішнього контролю виробництва)	Модуль С1 (Теж, що в модулі С + вимога щодо проведення одного чи кількох випробувань однієї чи кількох характерних властивостей кожного зразка продукції)	Модуль С2 (Теж, що в модулі С + вимога щодо проведення перевірки продукції під наглядом через довільні інтервали часу)
Спосіб здійснення	Це частина процедури оцінки відповідності, за допомогою якої та МОДУЛЯ В виробник гарантує, що певна продукція відповідає типовому зразку, зазначеному в сертифікаті перевірки типу, та вимогам технічного регламенту, який до неї застосовується	Теж, що в модулі С + випробування	Теж, що в модулі С + контроль продукції через довільні інтервали часу
Перелік документів виробника	Теж, що в модулі В		
Залучення третьої сторони (призначеного органу)	Залучається до дій, пов'язаних з виконанням модуля В	Теж, що в модулі С + випробування проводяться акредитованою ВЛ виробника або ПО	
Які заключні документи ким готуються	Сертифікат (див. модуль В) Виробник або його уповноважений представник: складає декларацію з огляду на необхідність ідентифікації зразка продукції та зберігає разом з технічною документацією протягом 10 років після виготовлення останнього зразка продукції.	Теж, що в модулі С	Теж, що в модулі С
Хто наносить НЗВ	Виробник або його уповноважений представник: наносить маркування національним знаком відповідності на кожний окремий зразок продукції, що відповідає типовому зразку, зазначеному в сертифікаті перевірки типу, та задовольняє вимогам технічного регламенту.		
Термін зберігання документів	Сертифікат перевірки типу (див. модуль В). Декларацію зберігають 10 років після виготовлення останнього зразка продукції.		

С2, D, E, F, для забезпечення оцінки відповідності на стадії виробництва.

Дії виробника або його уповноваженого представника та призначеного органу за кожним модулем та його конкретною модифікацією, склад комплекту технічної документації та інших документів, порядок оформлення сертифікату типу, порядок оформлення декларації тощо зазначені безпосередньо в технічному регламенті стосовно конкретної продукції, але опис модулів встановлений в технічному регламенті модулів оцінки відповідності та вимог щодо маркування національним знаком відповідності, які застосовуються в технічних регламентах [3].

За зазначеним технічним регламентом [3] здійснює оцінку відповідності сам виробник конкретного об'єкта промисловості, її постачальник або його уповноважена особа самостійно або для окремих модулів може бути здійснене з залученням третьої сторони призначеного органу та/або акредитованої випробувальної лабораторії.

Послідовність та обсяги дій виробника, постачальника, його уповноваженої особи (ВУП), призначеного органу, вимоги до комплекту технічної документації та до маркування Національним знаком відповідності наведено в таблицях 2-10.

Таблиці сформовані таким чином, що дають відповіді на однотипні питання стосовно кожного модуля, що дозволяє швидко порівняти різні модулі. В наведених таблицях дається відповідь на такі питання: спосіб здійснення модуля; перелік документів виробника; залучення третьої сторони призначеного органу; які заключні документи та ким готуються; хто наносить знак відповідності; термін зберігання документів.

Для продукції, виготовленої на замовлення або малою партією, повинні застосовуватися гнучкі умови щодо процедур оцінки відповідності.

Слід зазначити, що до листопада 2012 р. декларації виробника обов'язково мали проходити процедуру облікування в призначеному органі. Тепер це не обов'язково, але ВУП для перестраховування має зберігати технічну документацію, сертифікати перевірки типу та декларації в обсязі, регламентованому для певних модулів (таблиці 2–10).

Після завершення процедури декларування на продукцію має бути нанесений національний знак відповідності. Національний знак відповідності (рисунок 1, а) повинен бути нанесений виробником або його уповноваженим представником самостійно, якщо ці особи здійснили належні заходи щодо відповідності конкретної про-

Таблиця 5 – Застосування модуля D та його модифікацій, розроблено за [3]

Шифр Модуля	Модуль D (відповідність типові шляхом забезпечення належної якості виробництва)	Модуль D1 (забезпечення якості виробництва)
Спосіб здійснення	Це частина процедури оцінки відповідності , за допомогою якої та МОДУЛЯ В виробник гарантує, що певна продукція відповідає типовому зразку, зазначеному в сертифікаті перевірки типу, та задовольняє вимогам ТР, який до неї застосовується	Це процедура оцінки відповідності, при якій виробник гарантує, що продукція задовольняє вимогам технічного регламенту, який до неї застосовується
Перелік документів виробника	Те саме, що в модулі В + ВУП подає призначеному органу за власним вибором заявку щодо оцінки відповідності його системи вимогам цього технічного регламенту , яка містить: найменування і адресу виробника, а також у разі подання заявки уповноваженим представником - його найменування і адресу; письмове підтвердження, що така заявка не подана іншому призначеному органу. <u>До заявки додаються:</u> інформація про продукцію; технічна документація на перевірений тип продукції та копія сертифіката типу; документація щодо системи, яка повинна містити інформацію стосовно: цілей системи управління та її організаційної структури, рівня відповідальності і кваліфікації керівного персоналу виробника у питанні визначення якості продукції; методів виробництва продукції, контролю та забезпечення якості, процесів та дій, що відбуваються на виробництві; контролю і випробувань, які повинні проводитися на всіх стадіях виробництва продукції, а також щодо їх періодичності; результатів інспекційних перевірок, даних про випробування, калібрування, звітів про кваліфікацію персоналу; засобів постійного контролю, що використовуються для забезпечення виробництва продукції належної якості та ефективного функціонування системи.	Те саме, що в D окрім того модуль В не застосовується і замість технічної документації на перевірений тип ВУП подає технічну документацію для внутрішнього контролю виробництва (див. А, А1, А2). Виробник для проведення оцінки змін системи подає документацію щодо функціонування системи; технічна документація (див. модуль А, А1, А2); звіти про результати інспекторської перевірки і випробувань, дані про калібрування, кваліфікацію персоналу тощо.
Залучення третьої сторони (призначеного органу)	Залучається до дій , пов'язаних з виконанням модуля В (тільки для модуля D). Залучається до дій , пов'язаних з оцінкою системи управління якістю за вимогами ДСТУ ISO 9001 (за винятком пункту 7.3) та додатковими вимогами, викладеними у відповідному модулі технічного регламенту на продукцію. Призначений орган проводить оцінку системи та змін до неї шляхом аналізу поданих документів та на місці . До складу комісії, для оцінки системи, повинен входити спеціаліст з досвідом оцінки відповідної продукції, технології її виробництва та знанням вимог технічного регламенту . Призначений орган подає інформацію: органові, що призначає, щодо рішень про схвалення системи, які він видав та відкликав, а також (періодично чи на запит) щодо переліку рішень, які він відхилив, зупинив дію або встановив щодо них обмеження; іншим призначеним органам щодо відмови у видачі рішень про схвалення системи, які він відхилив, відкликав, зупинив дію або встановив щодо них обмеження, та за запитом - щодо рішення про схвалення системи.	
Які заключні документи ким готуються	Тільки для модуля D має бути сертифікат (див. модуль В). Для модуля D та D1. ПО складає Рішення щодо схвалення або відмови у схваленні системи на підставі протоколу випробувань та/або звіту. ВУП складає Декларацію з огляду на необхідність ідентифікації зразка продукції	
Нагляд	Призначений орган здійснює нагляд за функціонуванням системи, періодично проводить інспекційну перевірку, щодо підтримання системи в тому числі перевірки без попередження виробника	
Хто наносить національний знак відповідності	ВУП наносить маркування НЗВ на кожний окремий зразок продукції, що відповідає типовому зразку, зазначеному в сертифікаті перевірки типу для D. Для D1 ВУП наносить маркування НЗВ на кожний окремий зразок продукції, що задовольняє вимогам технічного регламенту, який до неї застосовується та. НЗВ наноситься разом з ідентифікаційним номером призначеного органу.	
Термін зберігання документів	Тільки для модуля має бути сертифікат типу (див. модуль В). Декларацію разом з технічною документацією зберігають 10 років після виготовлення останнього зразка.	

Таблиця 6 — Застосування модуля Е та його модифікацій, розроблено за [3]

Шифр Модуля	Модуль Е (відповідність типові шляхом забезпечення належної якості продукції)	Модуль Е1 (забезпечення якості остаточного контролю та випробування продукції)
Спосіб здійснення	Це частина процедури оцінки відповідності , за допомогою якої та МОДУЛЯ В виробник гарантує, що продукція відповідає типовому зразку, зазначеному в сертифікаті перевірки типу, та задовольняє вимогам технічного регламенту, який до неї застосовується	Це процедура оцінки відповідності , за допомогою якої виробник гарантує, що продукція задовольняє вимогам технічного регламенту, який до неї застосовується
Перелік документів виробника	Теж, що в модулі В + ВУП подає призначений орган за власним вибором заявку щодо оцінки відповідності його системи вимогам цього технічного регламенту , яка містить: найменування і адресу виробника, а також у разі подання заявки уповноваженим представником - його найменування і адресу; письмове підтвердження, що така заявка не подана іншому призначеному органу. <u>До заявки додаються:</u> інформація про відповідну продукцію; ТД на перевірений тип продукції та копія сертифіката типу, документація щодо системи, яка повинна містити інформацію стосовно: цілей системи управління та її організаційної структури, рівня відповідальності і кваліфікації керівного персоналу виробника у питанні визначення якості продукції; контролю і випробувань, які повинні проводитися на всіх стадіях виробництва продукції, а також щодо їх періодичності; результатів інспекційних перевірок, даних про випробування, калібрування, звітів про кваліфікацію персоналу виробника; засобів постійного контролю, що використовуються для забезпечення виробництва продукції належної якості та ефективного функціонування системи. Застосування системи повинне забезпечувати відповідність продукції типовому зразку, зазначеному в сертифікаті перевірки типу, та вимогам технічного регламенту, який до неї застосовується.	Те саме, що в Е окрім того модуль В не застосовується, і замість технічної документації на перевірений тип ВУП подає ТД для внутрішнього контролю виробництва, а саме (див. модуль А, А1, А2) . Виробник для проведення оцінки змін системи подає: документацію щодо функціонування системи; технічну документацію (див. модуль А, А1, А2) ; звіти про результати інспекторської перевірки і випробувань, дані про калібрування, кваліфікацію персоналу тощо.
Залучення третьої сторони (призначеного органу)	Залучається до дій , пов'язаних з виконанням модуля В (тільки для модуля Е). Залучається до дій , пов'язаних з оцінкою системи управління якістю за вимогами ДСТУ ISO 9001 (за винятком пунктів 7.1, 7.2.3, 7.3 7.4, 7.5.1-7.5.3) та додатковими вимогами, викладеними у відповідному модулі технічного регламенту на продукцію. Призначений орган проводить оцінку системи та змін до неї шляхом аналізу поданих документів та на місці . При перевірці на місці встановлюється додаткова вимога стосовно: методів виробництва продукції, контролю та забезпечення якості, процесів та дій, що відбуваються на виробництві. Складу комісії (див. модуль D) , призначений орган подає інформацію (див. модуль D)	
Які заключні документи ким готуються	Тільки для модуля Е має бути сертифікат (див. модуль В) Для модуля Е та Е1. Призначений орган складає Рішення щодо схвалення або відмови у схваленні системи на підставі протоколу випробувань та/або звіту. ВУП складає Декларацію з огляду на необхідність ідентифікації зразка продукції	
Нагляд	Призначений орган здійснює нагляд за функціонуванням системи, періодично проводить інспекційну перевірку, щодо підтримання системи, в тому числі перевірки без попередження виробника	
Хто наносить національний знак відповідності	ВУП наносить маркування НЗВ на кожний окремий зразок продукції, що відповідає типовому зразку, зазначеному в сертифікаті перевірки типу (але Е1 самостійна процедура без модуля В) , та задовольняє вимогам ТР . НЗВ наноситься разом з ідентифікаційним номером призначений орган;	
Термін зберігання документів	Тільки для модуля Е має бути сертифікат типу (див. модуль В). Декларацію разом з технічною документацією зберігають 10 років після виготовлення останнього зразка.	

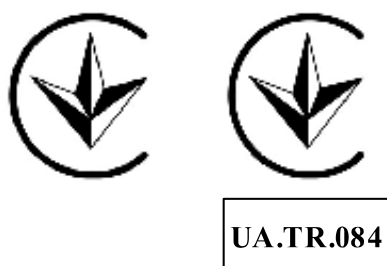
Таблиця 7 — Застосування модуля F та його модифікації, розроблено за [3]

Шифр Модуля	Модуль F (відповідність типові за результатами перевірки продукції)	Модуль F1 (установлення відповідності продукції за результатами перевірки)
Спосіб здійснення	Це частина процедури оцінки відповідності , за допомогою якої та МОДУЛЯ В виробник гарантує, що продукція відповідає типовому зразку, зазначеному в сертифікаті перевірки типу, та задовольняє вимогам ТР , який до неї застосовується Відповідність продукції типові встановлюється шляхом здійснення ПО або контролю і проведення випробування кожного зразка продукції, або шляхом контролю і випробуванням із застосуванням методу випадкового відбору.	Це процедура оцінки відповідності, за допомогою якої виробник гарантує, що продукція відповідає вимогам ТР , який до неї застосовується
Перелік документів виробника	Теж, що в модулі В Окремі вимоги стосовно модуля F в ТР модулів оцінки відповідності не зазначені навіть щодо подання заявки до ПО (треба дивитись ТР на продукцію) Виробник вживає заходів щоб виробництво та контроль за ним забезпечували: 1. відповідність виробленої продукції типовому зразку; 2. однорідність партії продукції , коли він надає продукцію у вигляді однорідних партій для перевірки.	Теж, що в F окрім того модуль В не застосовується ВУП подає ТД для внутрішнього контролю виробництва, а саме (див. модуль А, А1, А2). ТД встановлює вимоги, що застосовуються до відповідної продукції, та передбачає вимоги щодо проектування, виду виробництва та застосування продукції. ТД повинна надавати можливість оцінити відповідність продукції вимогам, які до неї застосовуються, та містити результати аналізу та оцінки ризиків.
Залучення третьої сторони (призначеного органу)	Залучається до дій , пов'язаних з виконанням модуля В . Окрім того ПО контролює та випробує кожний зразок продукції за відповідними стандартами з переліку національних стандартів або рівноцінному випробуванню з метою встановлення відповідності типові, зазначеному в сертифікаті перевірки типу, та вимогам ТР . За відсутності відповідного стандарту ПО приймає рішення, яким визначається спосіб здійснення контролю і проведення випробувань. ПО відповідно до вимог ТР методом випадковості відбирає зразок з кожної партії, здійснює контроль та проводить його випробування, як це передбачено відповідними стандартами з переліку національних стандартів, або проводить рівноцінні випробування з метою встановлення відповідності кожного відібраного зразка продукції вимогам ТР . За відсутності відповідного стандарту ПО приймає рішення, яким визначається спосіб здійснення контролю і проведення випробувань. Якщо партія продукції не відповідає встановленим вимогам, ПО або визначений законодавством орган виконавчої влади застосовує заходи для запобігання її розміщенню на ринку. Інф. про дії, якщо одиниця прод. не відповідає відсутня	
Які заключні документи ким готуються	Тільки для модуля F має бути сертифікат (див. модуль В) Для модуля F та F1. ПО видає сертифікат відповідності та наносить на кожний перевірений зразок продукції свій ідентифікаційний номер або надає право його нанесення виробникові. ПО приймає рішення щодо схвалення відповідної партії продукції. ПО видає сертифікат відповідності на партію якщо партія продукції відповідає встановленим вимогам та наносить на кожний зразок продукції із схваленої партії, за винятком тих зразків, що не відповідають встановленим вимогам, свій ідентифікаційний номер або надає право його нанесення виробникові. ВУП складає Декларацію на кожний зразок продукції з огляду на необхідність ідентифікації зразка продукції	
Нагляд	Не здійснюється, але у разі неодноразового виявлення невідповідності партії продукції встановленим вимогам ПО може запровадити перевірки кожного зразка	
Хто наносить НЗВ	ВУП наносить маркування НЗВ незалежно від способу перевірки на кожний окремий зразок продукції, що відповідає типовому зразку, зазначеному в сертифікаті перевірки типу (для F1 відповідність типовому зразку та наявність цього сертифікату не зазначені) , та задовольняє вимогам ТР . НЗВ наноситься разом з ІН ПО , але ПО може наносити свій ІН сам; за згодою ПО його ІН може наноситись на продукцію в процесі виробництва	
Термін зберігання документів	Тільки для модуля F має бути сертифікат відповідності типу (див. модуль В) ВУП зберігає сертифікати відповідності та декларацію протягом 10 років після виготовлення останнього зразка продукції і подає на запит визначених законодавством органів виконавчої влади їх копії для перевірки	

Шифр Модуля	Модуль G (відповідність одиниці продукції)
Спосіб здійснення	Відповідність одиниці продукції є процедурою оцінки відповідності, за допомогою якої виробник гарантує, що певна продукція, на яку виданий сертифікат відповідності, за результатами випробувань відповідає вимогам технічного регламенту, який до неї застосовується
Перелік документів виробника	ВУП розробляє ТД для внутрішнього контролю виробництва, а саме: загальний опис продукції; технічний проект і виробничі креслення, схеми елементів, складальних вузлів, принципові електричні схеми; описи та пояснення щодо креслень і схем та такі, що стосуються застосування продукції; список стандартів з переліку національних стандартів, які в разі добровільного застосування є доказом відповідності продукції вимогам ТР .
Залучення третьої сторони (призначеного органу)	Залучається ПО здійснює чи організує контроль та проведення випробувань зразка продукції згідно з відповідним стандартом (стандартами) з переліку національних стандартів або рівноцінні випробування для перевірки відповідності кожного зразка вимогам технічного регламенту. У разі відсутності відповідного стандарту призначений орган приймає рішення, яким визначається спосіб здійснення контролю і проведення випробувань.
Які заключні документи ким готуються	ПО видає заявникові сертифікат відповідності та наносить на кожну перевірену одиницю продукції свій ідентифікаційний номер або надає право його нанесення виробникові
Нагляд	Не зазначено (див. вимоги окремих ТР)
Хто наносить НЗВ	ВУП наносить маркування національним знаком відповідності на кожну одиницю продукції, що відповідає вимогам технічного регламенту. Національний знак відповідності наноситься разом з ідентифікаційним номером призначеного органу.
Термін зберігання документів	ПО зберігає до закінчення строку дії сертифіката перевірки типу його копію разом з додатками та комплект документів, включаючи подані виробником. ВУП зберігає сертифікат відповідності протягом 10 років після виготовлення одиниці продукції. ВУП зберігає декларацію разом з ТД з огляду на необхідність ідентифікації зразка продукції протягом 10 років після виготовлення останнього зразка продукції

дукції вимогам технічного регламенту та здійснили оформлення декларацій.

Маркування продукції Національним знаком відповідності повинно здійснюватися згідно з Постановою Кабміну “Про затвердження опису та правил застосування національного знака відповідності” [5].

а) б)

Рисунок 1 — Приклади зображення Національного знаку відповідності. Розроблено за [5]

а) зображення Національного знаку відповідності без залучення призначеного органу; б) зображення Національного знаку відповідності при залученні призначеного органу

Якщо було застосовано модулі, в яких до процедур підтвердження відповідності залучались призначені органи, то поряд з зображенням Національного знаку відпо-

відності зазначається ідентифікаційний номер цього органу згідно з державним реєстром таких органів, наприклад, як на рисунку 1, б.

Слід зазначити, що відповідно до Закону "Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції" [6] накладаються штрафи при нанесенні Національного знаку відповідності на продукцію, що не відповідає вимогам технічного регламенту розповсюдженні продукції, на якій відсутній Національний знак відповідності; розповсюдженні продукції, щодо якої неналежно застосовано Національний знак відповідності; розповсюдженні продукції без декларації про відповідність, якщо згідно з технічним регламентом продукція при її розповсюдженні має супроводжуватися такою декларацією. В залежності від конкретного порушення розмір штрафу складає від 75 до 1500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (за перше порушення).

Висновки

Аналізуючи вищенаведене, можна зробити такі висновки:

1. Дотримання вимог технічного регламенту, якщо такі є для конкретної продукції, в Україні обов'язкове.
2. Укладає декларацію виробник, постачальник чи інша уповноважена особа її обліковування в призначених органах непотрібне (головне, щоб у цієї особи був сформований і належним чином зберігався файл з інфор-

Таблиця 9 — Застосування модуля Н, розроблено за [3]

Шифр Модуля	Модуль Н (цілковите забезпечення якості)
Спосіб здійснення	Це процедура оцінки відповідності, за допомогою якої виробник гарантує, що певна продукція відповідає вимогам технічного регламенту , який до неї застосовується Виробник повинен застосувати схвалену згідно з виданим призначеним органом сертифікатом систему для проектування, виробництва, контролю та випробувань готової продукції, нагляд за якою здійснює такий орган.
Перелік документів виробника	ВУП подає призначеному органу за власним вибором заявку щодо оцінки його системи, що застосовується під час виробництва продукції, яка містить: найменування і адресу виробника, а також у разі подання заявки уповноваженим представником - його найменування і адресу; письмове підтвердження, що така заявка не подана іншому призначеному органу. <u>До заявки додаються:</u> документація щодо функціонування системи; технічна документація на продукцію, яка містить: загальний опис продукції; технічний проект, виробничі креслення, схеми елементів, складальних вузлів, принципові електричні схеми; описи та пояснення щодо креслень і схем, особливостей застосування продукції; список стандартів з переліку національних стандартів, які в разі застосування є доказом відповідності продукції вимогам технічного регламенту . У разі часткового застосування стандартів в технічній документації зазначаються ті частини (положення) стандартів, що були застосовані; результати проектних розрахунків, проведеного контролю; протоколи випробувань. Документація щодо функціонування системи повинна містити інформацію щодо: цілей системи та її організаційної структури, рівня відповідальності і кваліфікації керівного персоналу виробника стосовно якості продукції; технічних норм на проектування, включаючи стандарти з переліку національних стандартів, які застосовуються. За відсутності відповідного стандарту призначений орган приймає рішення, яким визначається спосіб здійснення контролю і проведення випробувань для забезпечення відповідності вимогам технічного регламенту , що застосовується до продукції; методів контролю та перевірки правильності проектних рішень, процесів і систематичних дій, які застосовуються на стадії проектування продукції; методів виробництва, контролю якістю та методів її забезпечення, систематичних процесів та дій, що повинні застосовуватися на виробництві; контролю і випробувань, які повинні проводитися на всіх стадіях виробництва продукції, перед, під час і після її виробництва, а також щодо їх періодичності; результатів інспекційних перевірок і випробувань, даних про калібрування, кваліфікацію персоналу; засобів контролю, що використовуються для забезпечення виробництва продукції належної якості та ефективного функціонування системи.
Залучення третьої сторони (призначеного органу)	Призначений орган проводить оцінку системи та змін до неї для встановлення її відповідності визначеним у її документації та у застосованому технічному регламенті, та стандартам з переліку національних вимогам. Система вважається такою, що відповідає зазначеним вимогам, у разі засвідчення відповідності ДСТУ ISO 9001 та додатковим вимогам, викладеним у відповідному модулі технічного регламенту на продукцію. До складу комісії , утвореної призначеним органом для оцінки системи, повинен входити спеціаліст з досвідом оцінки відповідної продукції, технології її виробництва та знанням вимог технічного регламенту. Процедура передбачає проведення перевірки на підприємстві виробника. Призначений орган подає інформацію організації, що призначає та іншим призначеним органом, - щодо рішень про схвалення системи (тільки для органу, що призначає), рішень щодо відмови у видачі рішень про схвалення, відхилення, зупинення дії системи або встановлення щодо них обмеження.
Які заключні документи ким готуються	Призначений орган видає виробнику Звіт про результати перевірок та протокол випробувань (у разі проведення) висновки за результатами оцінки і обґрунтоване рішення щодо схвалення або відмови у схваленні системи. ВУП складає Декларацію з огляду на необхідність ідентифікації зразка продукції
Нагляд	Призначений орган здійснює нагляд за функціонуванням системи з метою перевірки виконання виробником передбачених нею зобов'язань; періодично проводить перевірку підтримання виробником стану системи; може проводити, крім періодичних, перевірки без попередження виробника, під час яких у разі необхідності проводить або вимагає від виробника проведення випробувань продукції..
Хто наносить національний знак відповідності	ВУП наносить маркування НЗВ на кожний окремих зразок продукції, що відповідає вимогам технічного регламенту . НЗВ наноситься разом з ідентифікаційним номером призначеного органу.
Термін зберігання документів	ВУП зберігає необхідну документацію (див документи виробника), документацію, щодо змін, рішення та звіти призначеного органу, декларацію протягом 10 років після виготовлення останнього зразка продукції і подає на запит визначених законодавством органів виконавчої влади їх копії для перевірки

Таблиця 10 — Застосування модифікації модуля Н1 розроблено за [3]

Шифр Модуля	Модуль Н1 (цілковите забезпечення якості та перевірка проектування)
Спосіб здійснення	Це процедура оцінки відповідності, за допомогою якої виробник гарантує, що продукція відповідає вимогам технічного регламенту , який до неї застосовується
Перелік документів виробника	ВУП подає призначеному органу заявку на перевірку проекту, яка містить: найменування і адресу виробника, а також у разі подання заявки уповноваженим представником - його найменування і адресу; письмове підтвердження, що така заявка не подана іншому призначеному органу. <u>До заявки додаються:</u> документація щодо функціонування системи; технічна документація на продукцію в обсязі, що дає змогу установити відповідність продукції вимогам технічного регламенту та містить: загальний опис продукції; технічний проект, виробничі креслення, схеми елементів, складальних вузлів, принципові електричні схеми; описи та пояснення щодо креслень і схем та такі, що стосуються застосування продукції; список стандартів з переліку національних стандартів, які в разі застосування є доказом відповідності продукції вимогам технічного регламенту . У разі часткового застосування стандартів в технічній документації зазначаються ті частини (положення) стандартів, що були застосовані; результати проектних розрахунків, контролю; протоколи випробувань; підтвердження щодо відповідності технічного проекту. Такі підтвердження повинні містити посилання про всі застосовані нормативні документи, зокрема у разі, коли національні стандарти з переліку національних стандартів не застосовуються повністю. У підтвердженнях повинні міститися також результати випробувань, проведених акредитованою лабораторією виробника або іншою випробувальною лабораторією від його імені.
Залучення третьої сторони (призначеного органу)	Призначений орган проводить експертизу заявки з доданими до неї та перевірку на підприємстві виробника та робить висновок щодо відповідності проектування вимогам технічного регламенту . Система вважається такою, що відповідає зазначеним вимогам, у разі засвідчення відповідності ДСТУ ISO 9001 та додатковим вимогам, викладеним у відповідному модулі технічного регламенту на продукцію. Склад комісії (див. модуль Н). Призначений орган зберігає до закінчення строку дії сертифіката перевірки проекту його копію, додатки та доповнення, а також документацію, включаючи документацію, надану виробником. Призначений орган подає інформацію : органів, що призначає - щодо сертифікатів перевірки проекту, які він видав та відкликав, та додатків до них, а також (періодично чи на запит) щодо переліку рішень, які він відхилив, зупинив дію або встановив щодо них обмеження; іншим призначеним органам - щодо відмови у видачі сертифікатів перевірки проекту, які він відхилив, відкликав, зупинив дію або встановив щодо них обмеження, та за запитом - щодо рішення про схвалення системи.
Які заключні документи ким готуються	Призначений орган видає виробнику Звіт про результати перевірок та протокол випробувань (у разі проведення) висновки за результатами оцінки і обґрунтоване рішення щодо схвалення або відмови у схваленні системи. ВУП складає Декларацію з огляду на необхідність ідентифікації зразка продукції Якщо за результатами експертизи встановлено відповідність продукції вимогам технічного регламенту , Призначений орган видає сертифікат перевірки проекту , у якому зазначаються: найменування та адреса виробника; результати проведених перевірок; умови дії сертифіката (у разі необхідності); дані, необхідні для ідентифікації перевіреного проекту. Сертифікат може мати один чи кілька додатків та повинен містити інформацію в обсязі, достатньому для оцінки відповідності виготовленої продукції досліджуваному проекту та здійснення контролю під час функціонування продукції. Якщо проект не відповідає вимогам технічного регламенту , призначений орган відмовляє у видачі сертифіката перевірки проекту та повідомляє у десятиденний строк про це виробникові з обґрунтуванням причини.
Нагляд	Призначений орган здійснює нагляд за функціонуванням системи з метою перевірки виконання виробником передбачених нею зобов'язань; періодично проводить перевірку підтримання виробником стану системи; може проводити, крім періодичних, перевірки без попередження виробника, під час яких у разі необхідності проводить або вимагає від виробника проведення випробувань продукції.
Хто наносить національний знак відповідності	ВУП наносить маркування НЗВ на кожний окремий зразок продукції, що відповідає вимогам технічного регламенту . НЗВ наноситься разом з ІН ПО.
Термін зберігання документів	ВУП зберігає необхідну документацію (див документи виробника), документацію, щодо змін, рішення та звіти призначеного органу, декларацію протягом 10 років після виготовлення останнього зразка продукції і подає на запит визначених законодавством органів виконавчої влади їх копії для перевірки. Призначений орган зберігає до закінчення строку дії сертифіката перевірки проекту його копію, додатки та доповнення, а також документацію, включаючи документацію, надану виробником.

мацією на підставі якої здійсненне декларування).

3. Залучення третьої сторони для того, щоб виготовити декларацію та маркувати продукцію знаком НЗВ не обов'язково, але споживач буде довіряти НЗВ, біля якого є ідентифікаційний номер призначеного органу (це можливо тільки при залученні такого органу).

4. Недотримання вимог технічного регламенту є, окрім всього іншого, фінансовим ризиком.

Література

1. Про стандарти, технічні регламенти та процедури оцінки відповідності [Електронний ресурс]: Закон України від 01.12.2005 № 3164-IV. Из змінами Редакція від 02.12.2012 — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3164-15?nreg=3164-15&find=1&text=2012&x=0&y=0>.

2. Інформаційне забезпечення у сфері технічного регулювання ДП "Укрметртестстандарт". Реєстр технічних регламентів [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.csm.kiev.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=111&Itemid=66.

3. Технічний регламент модулів оцінки відповідності та вимог щодо маркування національним знаком відповідності, які застосовуються в технічних регламентах (Постанова КМУ від 07.10.2003 № 1585. Внесені зміни постановами КМУ від 27.12.2006 № 1843 та від 31.08.2011 № 920) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.dssu.gov.ua:1080/control/uk/publish/category/main?cat_id=42712.

4. Процедура оцінювання відповідності. Методичний посібник. Розробник: Павлов С.В. — К.: УкрНДНЦ, 2007.

5. Про затвердження опису та правил застосування національного знака відповідності [Електронний ресурс]: Постанова Кабміну від 29 листопада 2001 р. N 1599. Из змінами, редакція від 12.08.2012 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1599-2001-п>.

6. Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції [Електронний ресурс]: Закон України від 02.12.2010 № 2735-VI. Из змінами, редакція від 11.08.2013 — Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2735-17/page?text=2013>.

References

1. Pro standarty, tekhnichni reglamenti ta protsedury otsinky vidpovidnosti [Elektronnyi resurs]: Zakon Ukrainy vid 01.12.2005 № 3164-IV. Iz zminamy Redaktsiya vid 02.12.2012 - Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3164-15?nreg=3164-15&find=1&text=2012&x=0&y=0>

2. Informatsiyne zabezpechennya u sferi tekhnichnoho rehulyuvannya DP "Ukrmetrtest standart". Reyeestr tekhnichnykh rehlementiv [Elektronnyi resurs]. — Rezhym dostupu: http://www.csm.kiev.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=111&Itemid=66.

3. Tekhnichni rehlement moduliv otsinky vidpovidnosti ta vymoh shehodo markuvannya natsional'nym znakom vidpovidnosti, yaki zastosovuyutsya v tekhnichnykh rehlementakh (Postanova KМУ vid 07.10.2003 № 1585. Vneseni zminy postanovamy KМУ vid 27.12.2006 № 1843 ta vid 31.08.2011 № 920) [Elektronnyi resurs]. - Rezhym dostupu: http://www.dssu.gov.ua:1080/control/uk/publish/category/main?cat_id=42712.

4. Protsedura otsinyuvannya vidpovidnosti. Metodichnyi posibnyk. Rozrobnyk: Pavlov S.V. — К.: UkrNDNTs, 2007

5. Pro zatverdzhennya opysu ta pravyl zastosuvannya natsionalnoho znaka vidpovidnosti [Elektronnyi resurs]: Postanova Kabminu vid 29 lystopada 2001 r. N 1599. Iz zminamy, redaktsiya vid 12.08.2012 [Elektronnyi resurs]. — Rezhym dostupu: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1599-2001-п>.

6. Pro derzhavnyi rynkovyi nahlyad i kontrol nekharchovoyi produktsiyi [Elektronnyi resurs]: Zakon Ukrayiny vid 02.12.2010 № 2735-VI. Iz zminamy, redaktsiya vid 11.08.2013 — Rezhym dostupu: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2735-17/page?text=2013>.

Надійшла 10.06.2013 року

УДК 658.562

ПРИМЕНЕНИЕ МОДУЛЕЙ ОЦЕНКИ И ВНЕДРЕНИЯ ТРЕБОВАНИЙ ТЕХНИЧЕСКИХ РЕГЛАМЕНТОВ НА ПРОДУКЦИЮ В УКРАИНЕ

А.С. Ромашко., В.Н. Шишкин, А.М. Кравец

Приведен перечень технических регламентов, принятых в Украине, приведено содержание основных модулей, которые применяются в странах Европейского союза для описания процедуры оценивания как на этапе проектирования так и на этапе серийного производства. Приведена последовательность и объемы действий производителя, поставщика, его уполномоченного лица и назначенного органа в Украине в специально созданных таблицах относительно каждого модуля, и его конкретной модификации, что позволяет быстро сравнить разные модули, определить возможные способы осуществления модулей, сформировать документы производителя, определить полномочия назначенного органа, перечень заключительных документов и сроки их хранения. Описаны условия для маркировки продукции национальным знаком соответствия и последствия неправомерного или неподобающего использования национального знака соответствия в Украине.

Ключевые слова: подтверждение соответствия, технический регламент, модули оценки, маркировка, национальный знак соответствия, рыночный надзор.

UDC 658.562

**USING THE MODULE EVALUATION AND
IMPLEMENTATION OF THE REQUIREMENTS OF
TECHNICAL REGULATIONS FOR PRODUCTS IN
UKRAINE**

A. Romashko, V. Shishkin, A. Kravets

Shows a list of technical regulations adopted in Ukraine, shows the content of the main modules, which are used in the European Union for the description of the estimation procedure as at the design stage and at the stage of mass

production. Shows the sequence of actions and volume manufacturer, supplier, his authorized representative and the designated authority in Ukraine specially crafted tables on each module, and its specific modification that allows you to quickly compare different modules to identify possible ways to implement the modules form documents the manufacturer to determine the designated authority body, the list of the final documents and the terms of their storage. Shows the conditions for labeling production the national conformity and consequences of wrongful or improper use of the national mark of conformity in Ukraine.

Keywords: conformity assessment, technical regulations, evaluation modules, marking, national mark of conformity, market supervision.